

Otto Kaukoranta

Master's programme in
Geoengineering

Vähähiilinen syvästabilointi ja
hankintamenettelyt

27.11.2024 UUMA-vuosiseminaari

Aalto-yliopisto
Aalto-universitetet
Aalto University

Valvoja:

Leena Korkiala-Tanttu

Ohjaajat:

Juha Forsman

Liisa Taskila

Taustaa: Globaalit ympäristövaikutukset – CO₂-päästöt

- Syvästabiloinnissa sideaineiden osuus voi olla jopa yli 90 % CO₂-päästöistä (Kivi, 2022)
- Vähähiilisillä pilari- ja massastabiloinnin uusiosideaineilla voidaan vähentää CO₂-päästöistä jopa 70–80 % verrattuna perinteisiin sideaineisiin (Kivi, 2022)

Kivi 2022. Pohjanvahvistusmenetelmät Suomessa, Käyttömäärät ja hiilijalanjälki. DI-työ.

Sisällys

Esipuhe	7
Symbolit ja lyhenteet.....	8
1 Johdanto	9
2 Pilaristabilointimenetelmä	11
2.1 Pilaristabilointi pohjanvahvistuksena.....	11
2.2 Syvästabiloinnissa käytettäviä sideaineita.....	13
2.3 Syvästabiloinnin päästöt ja päästökertoimet.....	16
2.4 Syvästabiloinnin toteuttaminen.....	17
2.5 Syvästabiloinnin mitoitus ja laadunvarmistus	17
3 Vähähiilinen syvästabilointi.....	19
3.1 Vähähiilinen betoni	19
3.2 Syvästabiloinnin CO ₂ e-tunnusluvut	21
3.3 Syvästabiloinnin sideaineen vähähiilisyyssuokitus (SSV)	23
3.4 Stabilointipilarien vähähiilisyyssuokitus (SPV).....	24
4 Syvästabiloinnin hankinta.....	27
4.1 Hankintamenettely	27
4.1.1 Tilaajan sideaineresepti (1. malli).....	27
4.1.2 Urakoitsijan sideaineresepti (2. malli)	27
4.1.3 Suunnitelte ja toteuta malli (3. malli).....	28
4.1.4 Hankintamallit ja SSV-luokitus	28
4.2 Hankintalaki.....	29
4.3 Kansainväliset menettelyt.....	30
4.4 Markkinavuoropuhelu	31
5 Malminkentän koestabilointi.....	34
5.1 Rakennuskohde	34
5.2 Maaperätiedot	36
5.3 Koestabilointi.....	38
5.4 Koestabiloinnin sideaineseokset	39
5.5 Malminkentän koestabiloinnin CO ₂ e-tunnusluvut.....	40
6 Stabilointipilarien ylös nosto	47
6.1 Aiemmat kokemukset.....	47

6.2 Pilarien nosto, Malminkenttä.....	49
6.3 Tutkitut pilarit.....	51
6.4 Nostetuille pilareille suoritettut tutkimukset	53
7 SSV-menettelyn testaaminen kahdessa Malminkentän kohteessa	55
7.1 Kohdetarkastelu, Tattariharjuntie	55
7.2 Kohdetarkastelu, Malminkenttä, pohjoinen ajoyhteys.....	57
7.3 SSV- ja SPV-luokittelun yhdistäminen.....	67
7.4 SSV ja SPV-luokituksen käytön riskitarkastelu	68
8 Yhteenveto	72
Lähteet.....	73
Liitteet.....	80
Liite 1. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS1, 90d.....	80
Liite 2. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS1, 12kk	88
Liite 3. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS4, 90d	96
Liite 4. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS4, 12kk	104
Liite 5. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden, PS6, 90d	112
Liite 6. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden, PS6, 12kk	120
Liite 7. Malminkenttä, penetrometritulokset	125
Liite 8. Pohjoinen ajoyhteys, sideainemäärien ekstrapolointilaskelmat.....	134

”Vähähiilinen syvästabilointi ja hankintamenettelyt”
Otto Kaukoranta
DI-työ

Sisällys

Esipuhe	7
Symbolit ja lyhenteet.....	8
1 Johdanto	9
2 Pilaristabilointimenetelmä	11
2.1 Pilaristabilointi pohjanvahvistuksena.....	11
2.2 Syvästabiloinnissa käytettäviä sideaineita.....	13
2.3 Syvästabiloinnin päästöt ja päästökertoimet.....	16
2.4 Syvästabiloinnin toteuttaminen.....	17
2.5 Syvästabiloinnin mitoitus ja laadunvarmistus	17
3 Vähähiilinen syvästabilointi.....	19
3.1 Vähähiilinen betoni	19
3.2 Syvästabiloinnin CO ₂ e-tunnusluvut	21
3.3 Syvästabiloinnin sideaineen vähähiilisyyssuokitus (SSV)	23
3.4 Stabilointipilarien vähähiilisyyssuokitus (SPV).....	24
4 Syvästabiloinnin hankinta.....	27
4.1 Hankintamenettely	27
4.1.1 Tilaajan sideaineresepti (1. malli).....	27
4.1.2 Urakoitsijan sideaineresepti (2. malli)	27
4.1.3 Suunnittele ja toteuta malli (3. malli).....	28
4.1.4 Hankintamallit ja SSV-luokitus	28
4.2 Hankintalaki.....	29
4.3 Kansainväliset menettelyt.....	30
4.4 Markkinavuoropuhelu	31
5 Malminkentän koestabilointi.....	34
5.1 Rakennuskohde	34
5.2 Maaperätiedot	36
5.3 Koestabilointi.....	38
5.4 Koestabiloinnin sideaineseokset	39
5.5 Malminkentän koestabiloinnin CO ₂ e-tunnusluvut.....	40
6 Stabilointipilarien ylös nosto	47
6.1 Aiemmat kokemukset.....	47

6.2 Pilarien nosto, Malminkenttä.....	49
6.3 Tutkitut pilarit.....	51
6.4 Nostetuille pilareille suoritettut tutkimukset	53
7 SSV-menettelyn testaaminen kahdessa Malminkentän kohteessa	55
7.1 Kohdetarkastelu, Tattariharjuntie	55
7.2 Kohdetarkastelu, Malminkenttä, pohjoinen ajoyhteys.....	57
7.3 SSV- ja SPV-luokittelun yhdistäminen.....	67
7.4 SSV ja SPV-luokituksen käytön riskitarkastelu	68
8 Yhteenvedo	72
Lähteet.....	73
Liitteet.....	80
Liite 1. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS1, 90d.....	80
Liite 2. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS1, 12kk	88
Liite 3. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS4, 90d	96
Liite 4. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden PS4, 12kk	104
Liite 5. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden, PS6, 90d	112
Liite 6. Malminkenttä, päästöt saavutettua lujuutta kohden, PS6, 12kk	120
Liite 7. Malminkenttä, penetrometritulokset	125
Liite 8. Pohjoinen ajoyhteys, sideainemäärien ekstrapolointilaskelmat.....	134

”Vähähiilinen syvästabilointi ja hankintamenettelyt”
Otto Kaukoranta
DI-työ

Malminkenttä, koepilareiden nosto

- **Nostettiin 7 pilaria**
  - 5 teräsputkella
  - 2 kaivinkoneella
- **Pilareille tehtiin kenttämittauksia**
  - Penetrometri
  - pH ja redox (myös pilarin ympäriltä)
  - XRF
  - Näytteenotto

Kuva 20 Nostetut pilarit: a) CEMIII/B, b) Kaukaan voima LT+CEMII, c) Terra GREEN, d) Terra POZ, e) Terra GTC, f) CEMIII/A ja g) UPM LT+CEMII. (valokuvat Otto Kaukoranta 4.9.-12.10.2023).

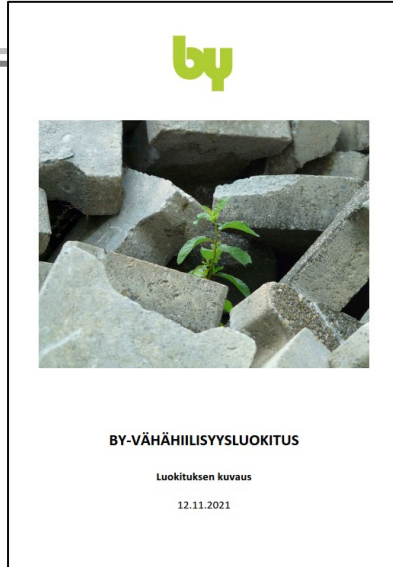
UUMA3 (2018-2020)

2017

UUMA4 (2021-23)

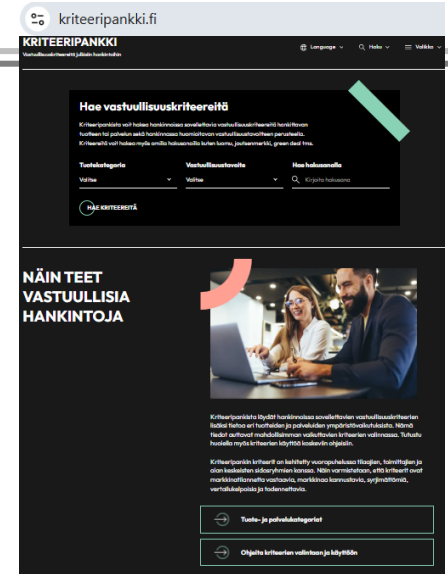
2021

2023

UUMA5 (2024-26)

2025

Koe- / Tuotantostabilointikohteita, joissa on tutkittu uusiosideaineiden käyttämistä ja/tai hankintaa

Kuninkaantammi
Helsinki 2020

Topinpuisto
Turku 2021

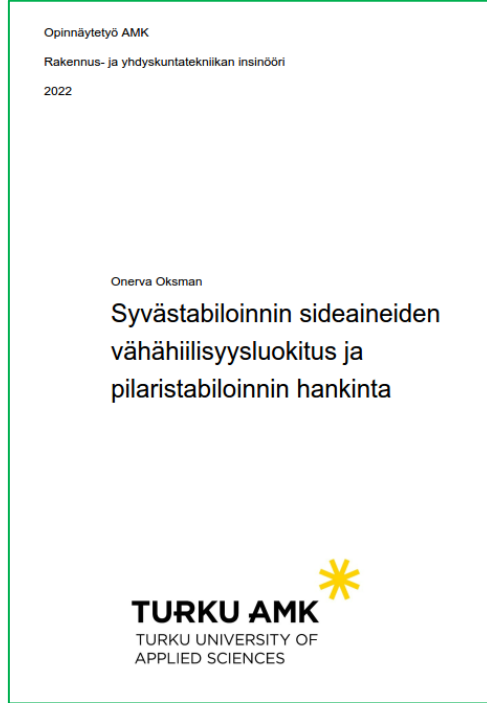
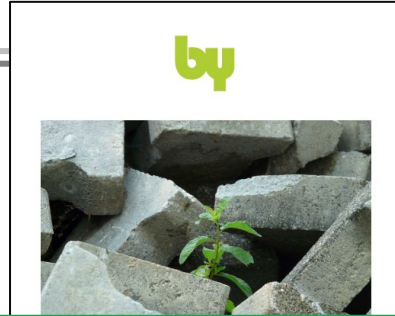
Malminkenttä
Helsinki 2022

Lauttaranta
Turku 2024

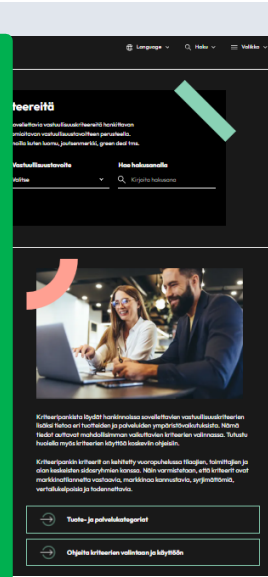
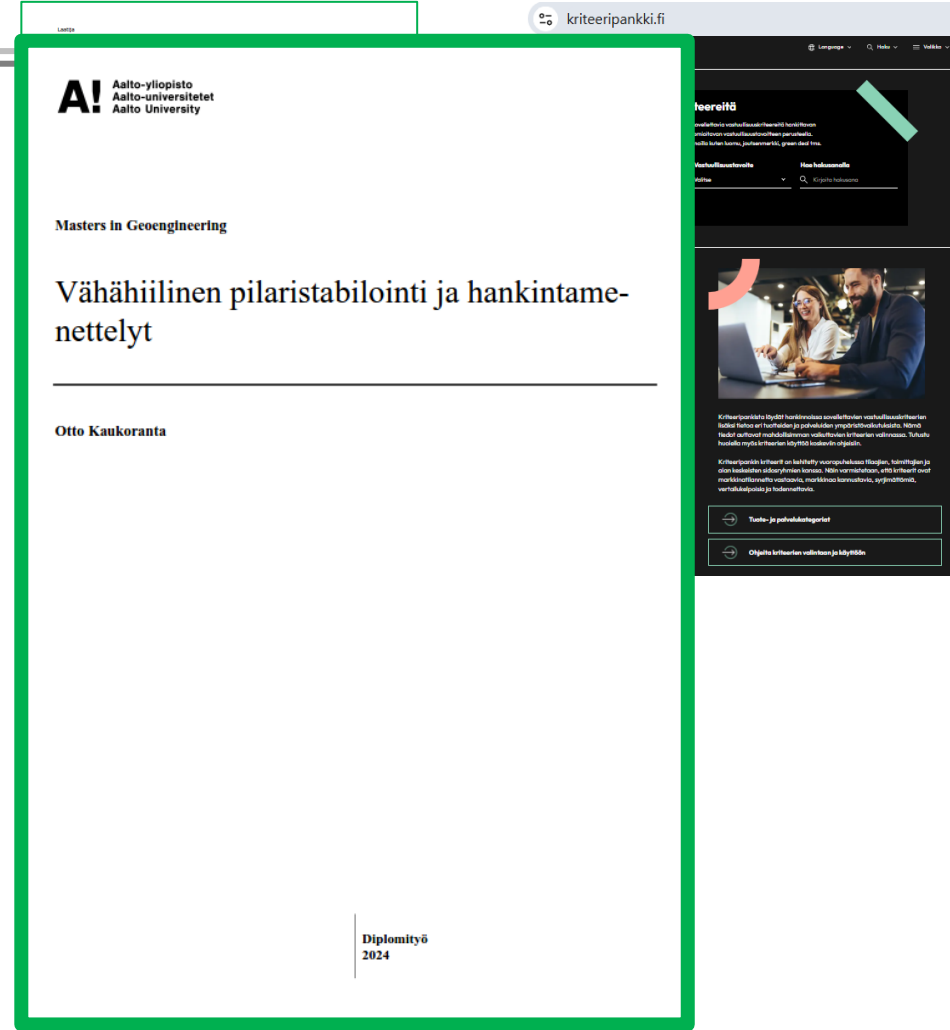
UUMA3 (2018-2020)

UUMA4 (2021-23)

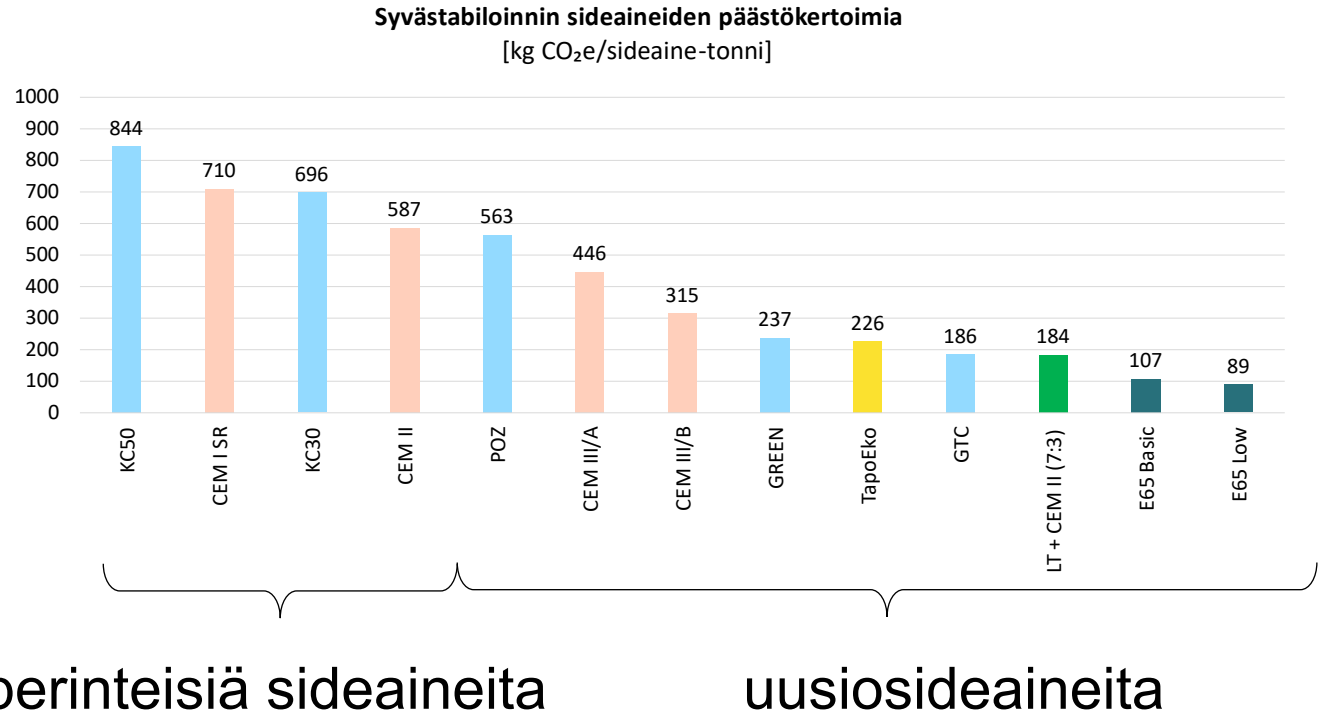

UUMA5 (2024-26)

Vähähiilinen syvästabilointi, tunnuslukuja

- Sideaineen valmistuksen päästökerroin ($\text{kg CO}_2\text{e} / \text{t}$), sisältää vaiheet A1-A3
- Päästökerroin / pilarin lujuus => Päästöt saavutettua lujuutta kohden ($\text{kg CO}_2\text{e} / \text{kPa} / \text{m}$)
- Helpottaa sideaineiden vertailua
- Ei vertaudu suoraan päästökertoimien kanssa ($\text{kg CO}_2\text{e}/\text{kg}$)

Vähähiilisyysluokitukset

- Luotu UUMA4-ohjelmassa koekäyttöön
- Erilliset luokitukset:
  - Syvästabiloinnin sideaineet
    - (kg CO₂e / t)
  - Stabilointipilarit
    - (kg CO₂e / m-pilari)
  - Massastabilointi (ei käsitelty työssä)
    - (kg CO₂e / m³-stabiloitava maa)
- Luotu edistämään vähähiilisten sideaineiden hankintamenettelyä
- Ohje saatavilla:
- Syvästabiloinnin sideaineiden vähähiilisyysluokitus - opas - Uusiomaarakentaminen

UUMA4-ohjelma

Asiakirjatyyppi

Opas

Päivämäärä

20.12.2023, koekäyttöön

Syvästabiloinnin sideaineiden vähähiilisyysluokitus

SSV.1	≤ 100
SSV.2	≤ 200
SSV.3	≤ 300
SSV.4	≤ 400
SSV.5	≤ 500
SSV.7	≤ 700
SSV.9	≤ 900

SSV = Syvästabiloinnin Sideaineiden Vähähiilisyysluokitus

- Luokittelee sideaineet päästökertoimien perusteella luokkiin SSV.1 – SSV.9
- Yksikkö: kg CO₂e / t
- Sisältää EPD-modulit A1-A4
  - Raaka-aineet
  - Kuljetus valmistukseen
  - Valmistus
  - Kuljetus työmaalle

SSV-luokka	SSV-luokkaa vastaava päästökerroin, joka sisältää sideaineen valmistuksen ja työmaalle kuljetuksen päästöt A1-A4 [kg CO ₂ e / t]
SSV.1	≤ 100
SSV.2	≤ 200
SSV.3	≤ 300
SSV.4	≤ 400
SSV.5	≤ 500
SSV.7	≤ 700
SSV.9	≤ 900

SSV = Syvästabiloinnin Sideaineiden Vähähiilisyysluokitus

- Luokittelee sideaineet päästökertoimien perusteella luokkiin SSV.1 – SSV.9
- Yksikkö: kg CO₂e / t
- Sisältää EPD-modulit A1-A4
  - Raaka-aineet
  - Kuljetus valmistukseen
  - Valmistus
  - Kuljetus työmaalle

SSV-luokka	SSV-luokkaa vastaava päästökerroin, joka sisältää sideaineen valmistuksen ja työmaalle kuljetuksen päästöt A1-A4 [kg CO ₂ e / t]
SSV.1	≤ 100
SSV.2	≤ 200
SSV.3	≤ 300
SSV.4	≤ 400
SSV.5	≤ 500
SSV.7	≤ 700
SSV.9	≤ 900

SPV = SyvästabilointiPilareiden Vähähiilisyysluokitus

- Luokittelee pilarien päästöt pilarimetriä kohden luokkiin SPV3 - SPV26
- Yksikkö: kg CO₂e / m-pilari
- Sisältää EPD-modulit A1-A4

SPV-luokka	SPV-luokkaa vastaava CO ₂ -päästö, joka sisältää sideaineen valmistuksen ja työmaalle kuljetuksen päästöt A1-A4 pilarimetriä [kg CO ₂ e / m-pilari]				
	D [m]	0,5 m	0,6 m	0,7 m	0,8 m
SPV3		≤ 2,1	≤ 3,0	≤ 4,1	≤ 5,4
SPV6		≤ 4,2	≤ 6,0	≤ 8,2	≤ 10,7
SPV9		≤ 5,9	≤ 8,5	≤ 12,0	≤ 15
SPV12		≤ 7,9	≤ 11,5	≤ 16	≤ 20
SPV15		≤ 10,4	≤ 15	≤ 21	≤ 27
SPV20		≤ 13,8	≤ 20	≤ 28	≤ 36
SPV25		≤ 18	≤ 25	≤ 35	≤ 45

Hankintamenettelyt ja SSV-luokitus

- **Tilaaajan sideaineresepti** (vastaa osin nykyistä suomalaista käytäntöä)
  - Tilaaaja määrittää sideainereseptin omien ilmastotavoitteidensa perusteella
  - Urakoitsija voi ehdottaa vaihtoehtoisia sideainereseptiä tilaaajan määrittämien SSV- ja SPV-luokkien mukaisesti
- **Urakoitsijan sideaineresepti** (vastaa osin kansainvälistä käytäntöä)
  - Tilaaaja määrittää SSV- ja/tai SPV-luokan
  - Urakoitsija määrittää sideainereseptin annetun luokan perusteella
  - Mahdollistaa erilaisten sideainereseptien tarjoamisen
- **Suunnittele ja toteuta** (vastaa osin nykyistä suomalaista ja kansainvälistä käytäntöä)
  - Tilaaaja määrittää tekniset vaatimukset SSV- ja/tai SPV-luokan
  - Urakoitsija määrittää sideainereseptin annetun luokan perusteella
  - Mahdollistaa erilaisten sideainereseptien ja työtekniikoiden tarjoamisen

Esimerkkitarkastelu: Malminkenttä, Pohjoinen ajoyhteys

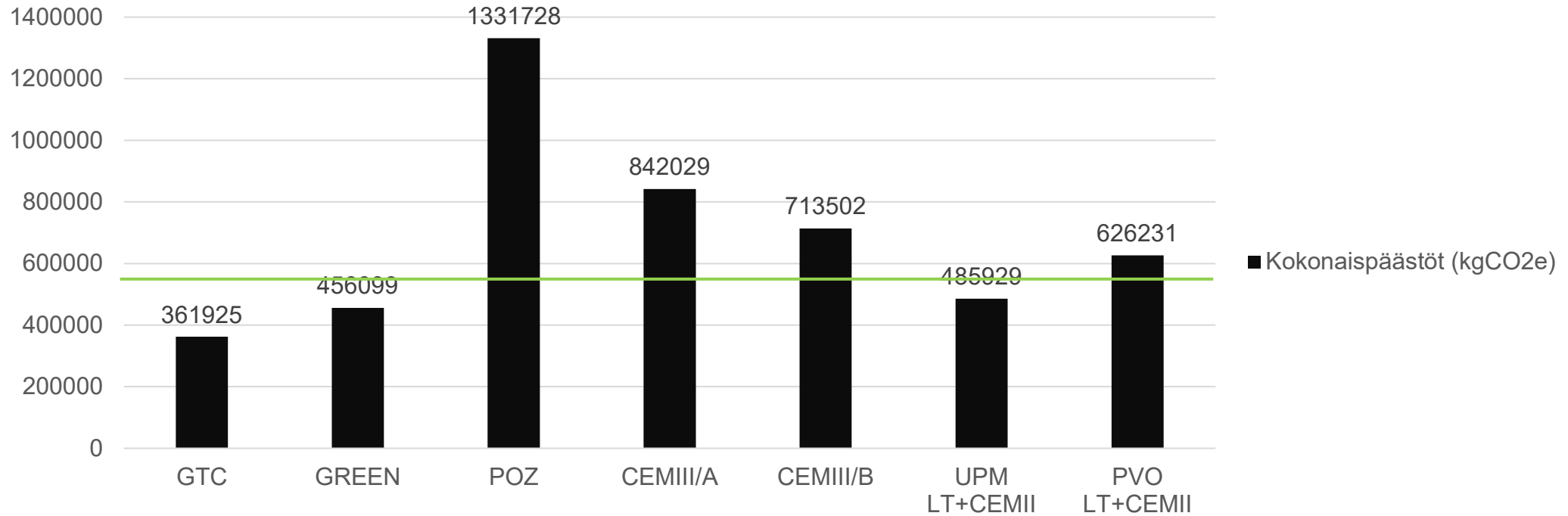
- Tarkastelu perustuu laadunvalvontakairaustuloksiin koestabilointikentiltä PS1 ja PS4 (2022)
- Sideainemäärät optimoitiin tarkastelua varten valvontakairaustulosten perusteella (1, 3 ja 12 kk)
- Kokonaispäästöt laskettiin sideainereseptien päästökertoimien ja kokonaispilarimetrien perusteella
- Pilarimetrit 60 400 m

Sideainemäärien optimointi, Pohjoinen ajoyhteys

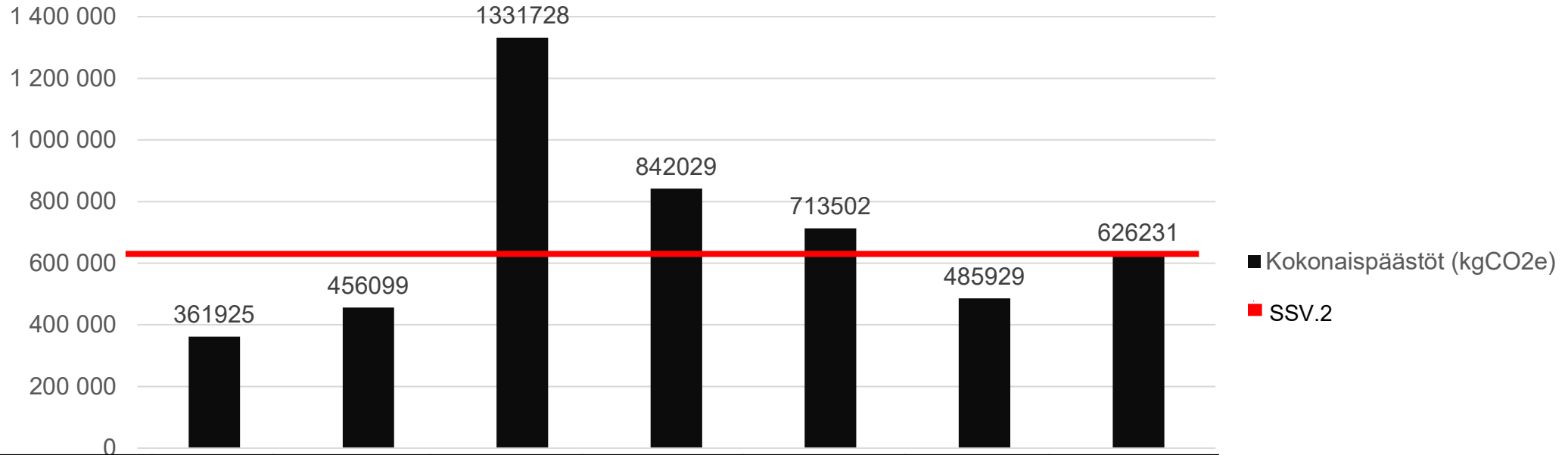
- **Tarkastelussa profiilipilarit** (helpommin lujittuvaa savea syvemmällä)
  - Ylin osa 2 m
  - Keskimäinen osa 2,5 m
  - Alin osa 4,5 m
- **Saavutettu lujuus määritettiin jokaiselle kerrokselle “varovaisena” keskiarvona**
- **Pienen ja ison sideainemäärän lujuuden perusteella muodostettiin “sideainemäärän muutos kilopascalia kohden” –tunnusluku => Määritettiin sideainemäärä, jolla saavutetaan leikkauslujuus 110 kPa**

Esimerkkitarjonta: Pohjoinen ajoyhteys

Työselostuksen perusteella muodostettiin vertailuarvo (556 791 kg CO₂e)

Esimerkkitarjastelu, Pohjoinen ajoyhteys

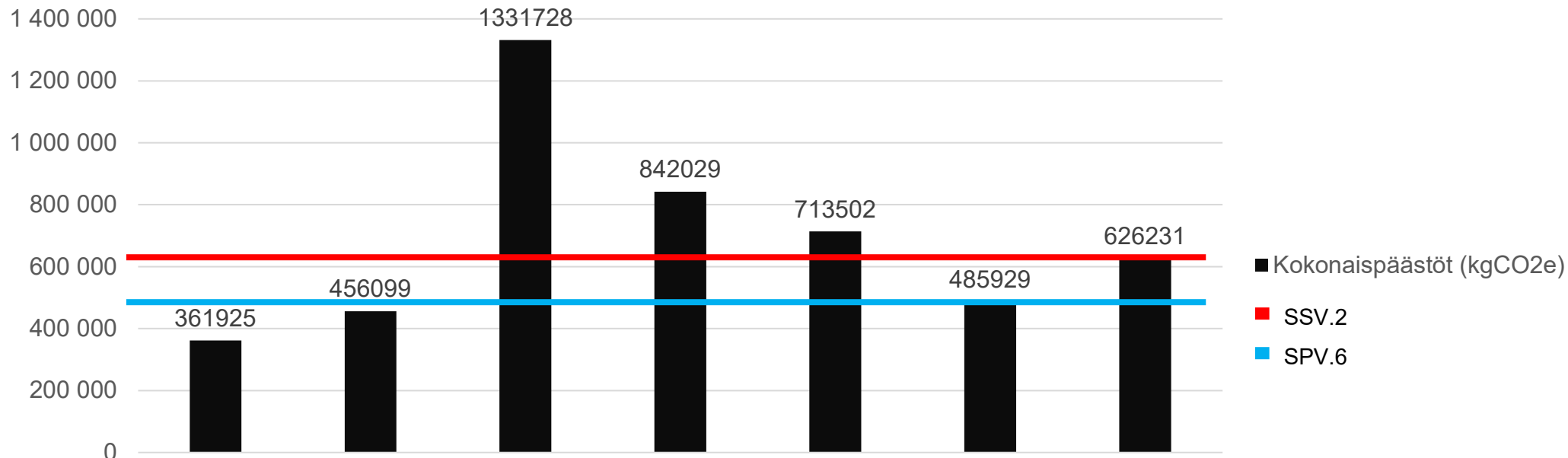
■ Kokonaispäästöt (kgCO2e)

■ SSV.2

SSV.	2	3	7	5	4	2	2
------	---	---	---	---	---	---	---

Esimerkkitarjastelu: Pohjoinen ajoyhteys

- Kokonaispäästöt (kgCO2e)
- SSV.2
- SPV.6

Sideaine	GTC	GREEN	POZ	CEMIII/A	CEMIII/B	UPM LT+CEMII	PVO LT+CEMII
SSV.	2	3	7	5	4	2	2
SPV.	6	6	20	12	9	6	9

Kiitos

Työ saatavilla:

<https://uusiomaarakentaminen.fi/aineisto/diplomityo-otto-kaikuranta-aalto-yliopisto-2024/>